

מסורת הש"ס

(א) נִשְׁעַל לִי: תַעֲנֵנִי ד': וַשִּׁיטָן, (ב) צַבֵּא בַחֲרָא מֵאֵ: מִיר כּוּ עֵשׂ, (ג) צִיָּק אֵטָ: (ד) אֹמֵר לוֹ כִּלְיָ נִגְרַמְתָּ סַדְר הַמְשַׁנָּה וְרִיבָא וְרַחֲשֵׁי כִסְיָא אֲמֵרוּ לוֹ, (ה) נִגְרַמְתָּ סַדְר הַמְשַׁנָּה אֲפֻסְדִּיתוּ, (ו) נִגְיֵטִין לַחַ, וַשִּׁינִי לַקְמָן: וַשִּׁיטָן, (ז) צִיָּב עֵו. שֵׁס קַעֲבָ. קִדְוִשִׁין מוּ: יַצְמַת קַטְוָא, (ח) וְנֹקֵן לַקְמָן אֵטָ, (ט) וַיַּעֲשֶׂה מוֹסִי צִיָּב מֵאֵ: דִּי'ה מַחְלָקָה,]

תורה אור השלם

1. לא תלך רכיל בעמך לא תעמדם על דם רעך אגר קין וקיא ט טו 2. הולך רכיל מגלה סוד וְאָמַן רוּחַ מִכֶּסֶף דָּבָר: מַשְׁלִי יֵי א

גליון הש"ס

תנ"ך התיבית וכו' נבי קמן מפקליון. עיי צי"ק דף 77 לט ע"א תוס' ד"ה ורבי:

הגהות הב"ח

(א) במשנה ער לי ויס הביא בתוך שלשים וכו' אמר לו הלא עדים וכו' אמרו לו הלא רואים:

מוסר רש"י

שאתה אומרת מאתיים. היו צאנחו היום בלחמה שעת צדוקת מוסר (ושב"ט ב"ב מ"א). שיש בכלל מאתיים מדה. דייט מלה זח ואין כח שניה ממחשב על מנה שמת ראשונה מעינה, אלא מוסיפין הן מנה אחת, אבל כח ראשונה ממחשב על לשניה על אותו מנה שמוסיפין וצאנחו מנה שני אוקי מרי כסדי מרי ואוקי ממונא בחזקת מריה ולא יטלם (ט"ט).
נחלקה עדותן. דמאי דקמסדיד מר לא מפקסיד מר (ט"ט) ויש בכלל מאתיים מדה. יוטל מנה (ט"ט) וראיה אחרונה. שמתוך צניי מחלוקות נמניא שטר ראיא לכתוב את הדין בראשונה הלכה כמותו וצאנחיה אין הלכה כמותו (ב"ב מ"ח).
אחרות. כגון שטר, נקבות במסירה. כלל קנין ואין יכול לחזור בו (בבבוח קט"ז).
אזי יצרך לכתוב שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו אלא משמטר לו שטר שיש לו על חמריה הוזה לזכות על ממתיב הוזה לפורעם לזה (דעשין מ"ז) ושמענד לו לזה לזה הקונה כמו שהיה משוענד לנלוה כל זמן שלא חזר ומתלו (ושב"ט ב"ב קס"ט) לנכות הלוקח את החוב מן הלוה במסירה שמטר לו המלוה את השטר ולא מני טעין לזה לזר על פי צלוחית מסרין לן (ט"ט ע"ו).
ולא כדרך למכתב קנין וכל שעבדיה ולא שטר (ט"ט ע"ו).

גברא אגברא. דרב חסדא ארצ דיהודה: כר' יהושע בן קרחה.

דמכל מקום שניהם מעידים שחייב לו מנה: היכא דלא מכתשו אהדדי. כגון זה מעיד על מנה צביוס שני וזה מעיד על מנה צביוס ראשון ושניהן מודין שזה לא ראה מעידים על מנה אחד ומכחישין זה את זה מי אמר: הוא דאמר כי האי תנא. נהרדעי אמרו כי האי תנא דאמר זה אומר מנה זה אומר מנה זה מכחישין זה את זה מלטרפין למנה שיש בכלל מאתיים מנה ולא אמרינן שמהן שקרו אלא הלך אחר הפחות שזהס: נחלקה עדותן. שכיון שהאחד שקרן שזכ אין כאלן עדות: יש בכלל מאתיס מנה. שניהם מעידין על מנה וצאנחו מנה אין מכחישין זה את זה: כי האי גוונא. דמרי מיני ינינה וכולי האי מיכחשי הדדי מי אמר: לדמי. זה אומר צפני הודה לו דמי חצית של יין וזה אומר צפני הודה דמי חצית של שמן דתרווייהו מסהדי אדמי חצית יין: צדיוטא עליונה. הלוהו מנה: דיוטא. עלייה הכולטת לרשות הרבים על פני רוחב חצית וצני רשות הרבים עוצרים תחתיה: וליץף עדותן. כר' יהושע בן קרחה דתרווייהו מנה מחייבי ואע"ג דמתכחשי צדקיות כדב דיהודה: צטר עשרין וטרסין שנין. דליחתמר צי מדרשא אפקיה ההוא תלמידא. ודבר לשון הרע היה: בותני' כל זמן שמציא ראיא.

הצא לבית דין ולא היה שטר זכותו צידו ולא חצית דין חייב ולאחר זמן מלא שטר זכותו והציאו: סוסר אס

הדין. צית דינו קותרין לו דינו שפסקו ומחייצין את שכנגדו: הצא ראיא.

שטר זכותך: הרי זה אין כלום. שהרי אמר אין לי ומיישנין שמא זייף או שטר עדים: קרבו פלוני ופלוני כו'. אפילו רבן שמעון בן גמליאל מודה שכיון שהיה יודע צהן ואמר אין לי ודאי שקרנים הן: פונדסו. חגורתו: גב' הלכה כרבן שמעון. אקמייטא קאי כיון דלא אמר אין לי אע"ג דלא מלא בתוך שלשים יום: דאי עצה. כרבנן מהדר עובדא: ממילא ידעינן דאין הלכה כרבן שמעון. והכא ליכא למימר דלעיל מיניה דאי עצה כו' דבשלמא התם אי לאו דהדר ואמר אין הלכה כחכמים הוה אמינא אי עביד לא הלכה כיון דאמר הלכה כחכמים פשיטא

דאי עביד כיחיד מהדרין להו: הא קא משמע לן דבהא. לחודא הוא דאין הלכה כרבן שמעון הא בכל מקום הלכה כמותו אפילו בערבז ואידן:

ערב. צגט פשוט (ב"ב ד' קעג):

לידן. צמסכת גיטין צניי שאלחו קורדריקוס (ד' ע"ז): ראיא אחרונה.

הך צתרייטא דמתני' דלילו צקמייטא הילכתא כותמיה: דנפק שטרא מסוסי

ידה. שהאמינוה הלוה והמלוה לשומריו:

אוסויוס ניקנוס צמסירה. המוכר שט"ח לחצירו קנה החוב צמסירת

אומיות ומילתיה דרבי צהמוכר את

הספינה (ב"ב ד' ע"ו). והכא נמי קנאנחו

והוי כדקדה ונאמנת לומר פרוע:

קלתיה

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

הוא דאמר כי האי תנא. משמע הכא דרב יהודה דאמר צמנה

שחור וצמנה לכן אין מלטרפין לית ליה דרשב"א ותימא צבחוקת הצתים (ב"ב דף מ"א. וט"ז) גבי עובדא דרב כהנא שקל צידקא צארעיה משמע צהדיא דרב יהודה אית ליה דרשב"א ואין לומר דרב יהודה צכל ענין קאמר ואפילו צמנה

שחור וצמנה לכן והאי דקאמר רבא

מסתצבא מילתיה דרב יהודה צאחד אמר כו' צבא טעמא דנפשיה קאמר דאי"כ הלי"ל והאלהים אמר רב יהודה אפילו צמנה שחור וצמנה לכן

כדלשכתן צפ"ק דגיטין (דף י"ג: וס"ט)

מסתצבא מילתיה דרב צפקדון כו'

דיש לומר דודאי אית ליה דרשב"א

אלא שמחלק צין מנה למאתים למנה

שחור ומנה לכן: שבידת שמאי

אומרים נחלקה עדותן. ואס תאמר

כיון צצכת אחת צית שמאי אומרים

נחלקה עדותן אס כן צשמי כימי

עדים הי"ל ממלא אחד מהן קרוב או

פסול ויש לומר דהיינו דווקא צשהפסול

ידוע אי נמי כמ"ד תקיים העדות

צשאר אי נמי לא אמרינן ממלא אחד

מהס קרוב או פסול אלא צצאו צבת

אחת תוך כדי ליצור דלח חציוי עדות

אחת והכא צצאו שני כימי עדים זו

אחר זו ועי"ל דכי אמר ממלא אחד

מהס קרוב או פסול הי"מ כי מסייעי

אהדדי אצל הכא דמכחשי אהדדי

לא"כ: צחייבייה רב נחמן. לית

ליה לרב נחמן הא דאמרינן אין

נוקדין לנכסי יתומים אלא"כ ריצית

אוכלת צהן דאמר רב נחמן צפרק

שוס היתומים (פרקי דף ק"ב). מריס

לא הוה נוקדיקין לנכסי יתומים כיון

דשמענא להא דאמר רב דימתי דלכלי

דלאו דידיהו ליזלו צמר שיצקיייהו

מוקדיקין ומהאי טעמא נמי אע"ג

דנענלמא אין מקבלים עדים אלא צפני

צעל דין ג"כ קטן מקבלין אי"נ לא

קאמר נוקדין אלא כשיס שטר

דמקיימין את השטר שלא צפני צעל

דין וכאן היה שטר:

וכיון

לי

עדים אמר הבא ראיה ואמר אין לי ראיה ולאחר זמן הביא ראיה ומצא עדים

יהרי זה אינו כלום אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא היה יודע שיש לו עדים

ומצא עדים לא היה יודע שיש לו ראיה ומצא ראיה שמתחייב בדין

ואמר קרבו פלוני ופלוני ויעידוני או שהוציא ראיה מתחת יד פונדתו הרי זה אינו

כלום: גב' אמר רבה בר רב הונא הלכה כרשב"ג ואמר רבה בר רב הונא

אין הלכה כדברי חכמים פשיטא כיון דאמר הלכה כרשב"ג ממילא ידענא

דאין הלכה כחכמים מהו דתימא הני מיילי לכתחילה אבל דיעבד שפיר דמי

קמ"ל דאי עביד מהדרין ליה: אמר לו הבא עדים כו' אמר רשב"ג כו': אמר

רבה בר רב הונא א"ר יוחנן הלכה כדברי חכמים ואמר רבה בר רב הונא

אמר רבי יוחנן אין הלכה כרשב"ג פשיטא כיון דאמר הלכה כדברי חכמים

ממילא ידענא דאין הלכה כרשב"ג הא קמ"ל דבההיא אין הלכה כרשב"ג הא

בכולהו הלכה כרשב"ג לאפוקי מהא ידאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל

מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה

ההוא ינוקא דתבעוהו לדינא קמיה דרב נחמן א"ל אית לך סהדי א"ל לא אית

לך ראיה א"ל לא חייביה רב נחמן הוה קא בכי ואזיל שמעוהו הנך אינשי אמרו

ליה אנן ידעינן במילי דאבוך אמר רב נחמן צבהא אפילו רבנן מודו דינוקא

במילי דאבוה לא ידע ההיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידה אמרה ליה

ידענא בהאי שטרא דפריע הוה יהימנה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן

כמאן כרבי דאמר ידות נקנות במסירה אמר ליה שאני הכא דאי טבעיא

קלתיה איכא דאמרי לא הימנה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן והא אי בעיא

קלתיה

צבא א ב ג ד ה מיי פי"ג

מהל' עדות הלכה ג

סמג לאוין קט טו"ע ח"מ

סי' ל סעיף ב:

ק ו מיי פ"ב מהל'

סנהדרין הלכה ז סמג

לאוין קט:

קא ז ח ט י כ מיי פי"ז

שס הלכה ו ז ח ט י

סמג עשין לו טו"ע ח"מ

סי' כ סעיף א:

קב ל מ מיי פט"ז מהל'

מלוה הלכה ח סמג

עשין לד טו"ע ח"מ סי'

נה סעיף א וס"י נו סעיף

לז:

רבינו הגנאל

כלים שחורין וא' אומר

כלים לבנים הרי זה נכון

ופרקי' גברא אגברא קא

רמיא כלומר מדברי רב

חסדא תקשי לרבה רבה

לא סבירא ליה דרב חסדא

נהדרעיא אמרי אפילו אחד

אומר מנה שחור וא' אומר

מנה לבן מצטרפי ואמרינן

כמאן כר' יהושע בן קרחה

הא לא דייקא כותייוני

אלא אינהו דאמרו רב האי

תנא דתניא אמר ר' שמעון

בן אלעזר לא נחלקו בית

שמיאי ובית הלל על (מנה

שחור) שתי כתי עדים

אחת אומרת מאתיים וא'

אומרת מנה שיש בכלל

מאתים מנה על מה נחלקו

על כח אחת שביח שמאי

אומרים נחלקה עדותן

ובית הלל אומרים יש

בכלל מאתיים מנה הנה

אצי"ג שמכחישין זה לזה

עדותן קיימת וקי"ל

בנהרדעי ואליבא דבית

הלל א' אומר חבית יין וא'

אומר חבית שמן אוקי'י

אחד אומר דמי חבית יין

ד' וזוים ואחד אומר דמי

חבית שמן ח' וזוי. הוה

עובדא וחייביה ר' אמי

לנכע שלשם ע"פ אלו

השנים ד' וזוי דמי חביתא

דחמרא מגו ח' וזוי דמי

חביתא דמשחא כר'

שמעון בן אלעזר דאמר

יש בכלל מאתיים מנה.

אבל אם מעידין יין ממש

ושמן ממש נחלקה עדותן.

א' אומר בדינוה העליונה

וא' אומר בדינוטא

התחתונה הלווהו הוה

עובדא וצירף ר' עדותן

וחייב הנתבע לשלם: ת"ד

מניין ששביצא לא יאמר

אני מוכה וחביירי מחייבין

ומה אעשה וזון רבו עלי

ליה לא תלך רכיל [בעמך]

ואומר הולך רכיל מגלה

סוד. ההוא תלמיד דנפיק

ליה מלתא דאתאמרא בכי

מדרשא בסוד בחר כי"ב

שנין ואפקיה ר' אמי

להווא תלמיד מכי

מדרשא אמר דין גליא

רזיא: מתני' כל זמן

שמכיר ראיא סותר את

הדין אמרו לו כל ראיא

שיש לך הבא מיכן ועד לי

יום הביא בתוך לי יום

סותר לאחר לי יום אינו

סותר. אמר רשב"ג מה

יעשה [זה שלא] מצא

בתוך לי ומצא לאחד

שלישים אמר רבה בר רב

הונא הלכתא כרשב"ג

ולית הלכתא כחכמים

אפילו דיעבד אלא מאן

דעבד כחכמים מהדרין

ליה: אמרו לו הבא עדים

או ראיא ואמר אין לי עדים

ולא ראיא ואחר [כן] מצא

עדים ומצא ראיה איה כלום. אמר רשב"ג מה יעשה

הוא ינוקא דתבעיה בדינא קמי דרב נחמן ואיתחייב ואי"ל רב נחמן אית לך שהדי או ראייה ואמר לאו ושמעוה אינשי דהוו בכי ואמרו ליה אנן ידעינן לך זכותא. ואמר רב נחמן בהא אפילו רבנן מודו דמקבלין ראיותיו דינוקא במילי דאבוהא לא הוה ידע: ההיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידיה ואמר ידענא ביה דפריעא הוה ולא הימנא רב נחמן דאמר בחר דאתחוק בכי דינא לא אמרינן